

Datum
2018-03-01
Adress
205 80 Malmö
Diarienummer
ASN-2017-5746

Yttrande

Till
Kommunfullmäktige

**Motion av Tony Rahm (M), John Roslund (M) och Noria Manouchi (M) om etableringslån istället för ekonomisk hjälp, STK-2017-1194
STK-2017-1194**

Arbetsmarknads- och socialnämnden beslutar att lämna följande yttrande:

Yttrande

Motionärerna, Tony Rahm (M), John Roslund (M) samt Noria Manouchi (M), framför i motionen att det finns ett glapp från det att dag ersättning från Migrationsverket upphört till dess att personen får sin etableringsersättning.

Glappet uppstår då en person går från att via Migrationsverket erhålla LMA-ersättning, som ska täcka behov för den närmast kommande perioden, till att erhålla etableringsersättning som avser ersättning för dagar som personen har deltagit i etableringen. Det är Arbetsförmedlingen som beslutar om etableringsersättning och Försäkringskassan gör utbetalningen.

Inom arbetsmarknads- och socialförvaltningen handläggs det så kallade glappet vid Invandrarservice som organisatoriskt tillhör avdelningen Boende och etablering. Invandrarservice beskriver att flertalet av de hushåll som handläggs av verksamheten erhåller sin första utbetalning av etableringsersättning inom en månad men att den första utbetalningen oftast inte motsvarar en hel månadsperiod utan enbart de inledande dagarna eller veckorna av perioden. På Invandrarservice jobbar man medvetet med att lägga beräkningsperioderna utifrån vad man känner till om när olika inkomster från socialförsäkringssystemen kan förutses utbetalas. Både anpassning av perioder och att ta med preliminära inkomster i beräkningarna bidrar till att minimera risken för dubbla utbetalning.

En viss låneeffekt finns redan idag inom glappet. Om en person först har beviljats ekonomiskt bistånd enligt socialtjänstlagen i glappet och därefter även beviljas retroaktiv ersättning från Försäkringskassan eller Pensionsmyndigheten för motsvarande period, kan socialnämnden begära att Försäkringskassan eller Pensionsmyndigheten betalar ut ersättningen till socialnämnden. Detta gäller periodiska ersättningar enligt socialförsäkringsbalken. Beloppet som socialnämnden gör framställan om måste överstiga 1000 kr. Barnbidrag och assistans-ersättning är undantaget denna bestämmelsen i 107 kap. 5

§ socialförsäkringsbalken (2010:110). Invandrarservice sänder i de fall det är aktuellt framställan till Försäkringskassan och Pensionsmyndigheten vilket innebär att en del av det bistånd som betalas ut inom glappet återbetalas från dessa myndigheter. Socialnämnden saknar möjlighet att göra sådan framställan gällande etableringsersättning mot bakgrund av att etableringsersättningen ej är en ersättning inom socialförsäkringsbalken.

I vissa fall har socialnämnden rätt att bevilja ekonomiskt bistånd mot återkrav, beslut ska då fattas med stöd av 9 kap. 2 § SoL. Bistånd kan enligt detta lagrum återkrävas om det lämnats 1) som förskott på en förmån eller ersättning, 2) till den som är indragen i arbetskonflikt, eller 3) till den som på grund av förhållanden som han eller hon inte kunnat råda över hindrats från att förfoga över sina inkomster och tillgångar. Huvudregeln är att bistånd enligt 4 kap. 1 § SoL inte är förenat med återbetalningsskyldighet, men ovanstående exempel (1-3) anger när det går att göra undantag från huvudregeln. Den enskilde kan vara berättigad till ekonomisk hjälp medan han eller hon väntar på en förmån¹. Mot bakgrund av att den förmån som personer inom glappet väntar på i huvudsak består av etableringsersättning så skulle biståndsbeslut med stöd av 9 kap. 2 § SoL riskera att innebära en förlängd handläggningsperiod i glappet. Handläggningsperioder och administration skulle öka mot bakgrund av att den ersättning den enskilde väntar på utgör det ekonomiska utrymmet för nästkommande period och återbetalning skulle innebära att egen försörjning via etableringsersättning fördröjs. Mot bakgrund av lagändring 1 januari 2018 och aviserade ändringar i utbetalningsrutiner gällande etableringsersättning bedömer arbetsmarknads- och socialförvaltningen att det är av vikt att följa vilken effekt det får avseende biståndstider i glappet och om rutiner avseende beslut med stöd av 9 kap 2 § SoL behöver ses över till följd av detta.

En låneform som redan idag är aktuell för personer som omfattas av det kommunala flyktingmottagandet är det hemutrustningslån som handläggs av Central studiestödsnämnden, CSN. Hemutrustningslånet avser att täcka behovet av möbler och annan utrustning till det nya hemmet. Lånet avser ej kostnader för den enskildes försörjning. Lånebeloppet är an-passat efter hur många som ingår i hushållet och om bostaden hyrs möblerad eller omöblerad. CSN tar ut en årlig ränta på lånebeloppet och återbetalning av lånet ska påbörjas efter två år.

Sveriges kommuner och landsting, SKL, har återkommande lyft frågan om glappet i den nationella kontexten. SKL föreslår en initial statlig ersättning till nyanlända för att ta bort behovet av ekonomiskt bistånd via kommunerna. SKL lyfter fram behovet av att statliga stöd och insatser bättre måste förhålla sig till individens behov, istället för att som idag bara leda till att nyanlända introduceras till ytterligare ett bidragssystem samt belastar kommunernas socialtjänster. Arbetsmarknads- och socialnämnden delar SKL:s uppfattning i frågan.

^{1 1} Socialstyrelsen, *Ekonomiskt bistånd Handbok för socialtjänsten* (s143)
<http://www.socialstyrelsen.se/Lists/Artikelkatalog/Attachments/19306/2013-12-31.pdf>

Arbetsmarknads- och socialnämnden delar motionärernas ståndpunkt kring att ekonomiskt bistånd enligt socialtjänstlagen rimligen inte är den önskvärda lösningen i glappet mellan att den enskilde personen byter ersättningsform från statlig LMA-ersättning till statlig etableringsersättning. Nämndens bedömning är att yrkandet i motionen primärt avser nationell lagstiftning och därmed ej faller inom arbetsmarknads- och socialnämndens handlingsutrymme. Arbetsmarknads- och socialnämnden anser att motionen ska anses vara besvarad genom vad som framkommit i ärendet.

Ordförande

.....
Sedat Arif
.....

Förvaltningsdirektör

.....
Britt-Marie Pettersson
.....

Arbetsmarknads- och socialnämnden 20180222 § 65, Moderaterna och Liberalerna, reservation, bilaga.